

The Rise of a Christian Confederacy

Het orthodoxe zuidelijke christendom als
onmisbare culturele factor in het ontstaan
van de Amerikaanse *Civil War*

Unidentified boy holding cased photograph of soldier in Confederate uniform atop a Bible
Photography by Charles R. Rees. Source: Library of Congress Prints and Photographs Division Washington

H.A. (Nadine) van de Munt
OZSIII Revolutions – Scriptie
3 juni 2013 13.00u
Aantal woorden: 6434

Inhoudsopgave

• Inleiding.....	3
• H1: Oorzaken voor de Amerikaanse Burgeroorlog.....	5
1.1 De Burgeroorlog als Revolutie.....	5
1.2 Centralisatie vanuit het Noorden.....	6
1.3 Eis tot Zelfbeschikkingsrecht.....	7
1.4 Slavernij.....	8
• H2: Christelijke Orthodoxie in het Zuiden.....	10
2.1 Sociale orde en morele waarden.....	10
2.2 Raciale relaties.....	12
2.2.1 De oproep tot hervorming.....	13
• H3: De wortels van de Burgeroorlog in het Zuidelijk Christendom.....	16
3.1 De rol van het christendom in de oproep tot oorlog.....	16
3.2 Het christendom in en na de oorlog.....	16
3.3 Conclusie.....	18
• Bibliografie.....	20
• Noten.....	22

Inleiding

Met de Eerste Slag bij Bull Run, op 21 juli 1861, was de Amerikaanse Burgeroorlog officieel begonnen. De Zuidelijke staten waren in opstand gekomen tegen het Noorden, waar de regering zich bevond: ze wilden al langere tijd meer zelfstandigheid en omdat deze roep niet gehoord werd, resulteerde dit nu in een roep om onafhankelijkheid. De centralisatie vanuit het Noorden stond hen tegen, en ook verschilden de Zuidelijke staten in nogal wat andere dingen van mening met het Noorden.

In de Verenigde Staten heeft het christendom altijd een belangrijke invloed gehad. Amerika en het christendom zijn bijna niet los van elkaar te zien, en het Zuidelijk christendom is daar een duidelijk voorbeeld van. Het zuidelijk christendom is orthodoxer, radicaler en heeft een zwaar politiek element.

In dit onderzoek zal onderzocht worden in hoeverre het ontstaan van de Geconfedereerde Staten, een revolutionaire afscheiding en in wezen een coup met de aanstelling van een eigen president (Jefferson Davis), wortels heeft in het zuidelijke christendom van die tijd.

In eerste instantie werd de opstand van de Zuidelijke Staten een revolutie genoemd, zoals blijkt uit de Inaugurele Rede van Jefferson Davis, de eerste president van de *Confederacy*. In dit onderzoek zal ook uiteengezet worden waarom deze Burgeroorlog juist volgens hedendaagse definities en theorieën een revolutie genoemd kan worden.

De concrete vraag die hier rijst is: wat was de invloed van het Zuidelijke orthodoxe christendom op het ontstaan van de Amerikaanse Burgeroorlog? Als eerste zal gekeken worden naar de daadwerkelijke oorzaken van de Burgeroorlog: de Zuidelijke afkeer van de steeds verder gecentraliseerde federatie (het industriële Noorden stelde bijvoorbeeld wetten op die positieve gevolgen hadden voor het Noorden maar die geen rekening hielden met het agrarische Zuiden), hun hier uit voortkomende wens tot zelfbeschikkingsrecht van de staten (states' rights) en de kwestie van de slavernij. Hier zal tevens beredeneerd worden waarom de Amerikaanse Burgeroorlog een Revolutie genoemd kan worden. Bij dit punt zullen de theoretici Eric Selbin, Crane Brinton en Charles Tilly aangehaald worden om een theoretisch kader te creëren. Ten tweede zal het Zuidelijke Christendom uit die tijd besproken worden: wat waren de belangrijkste elementen en hoe verschilde het van het Noordelijke Christendom? In een derde en laatste punt zal beredeneerd en aangetoond worden dat de Amerikaanse Burgeroorlog voornamelijk voortkwam uit de religieuze ideeën van de Zuidelijke bevolking.

Een van de belangrijkste auteurs die gebruikt zal worden bij dit onderzoek is Eugene D. Genovese. Tot zijn dood was Genovese als historicus verbonden aan diverse universiteiten zoals Georgia State University, The University of Georgia en The University of Rochester. Hij was gespecialiseerd in het Amerikaanse Zuiden, specifiek het zuidelijk conservatisme en de ideeën van het orthodoxe blanke christendom. Als zuiderling is er kans dat zijn visie subjectief is, alsmede vanwege zijn politiek traditioneel-conservatisme. Ook is het hier gebruikte boek, *A Consuming Fire: The Fall of the Confederacy in the Mind of the White Christian South*, twee jaar na zijn herbekering tot het katholicisme gepubliceerd. Toch zijn de ideeën, analyses en conclusies van Genovese ook juist hierom waardevol: juist als christelijke zuidelijke historicus weet hij meer te zeggen over deze zaken dan iemand die er ver buiten staat.

Om gedegen onderzoek te kunnen doen naar deze zaken zijn ook diverse primaire bronnen geraadpleegd, zoals de Inaugurale Redes van beiden Abraham Lincoln en Jefferson Davis. Ook Robert E. Lee's vaarwel aan zijn troepen na de Zuidelijke nederlaag zal bekeken worden, alsmede een ooggetuigenverslag van katoenplantages en de Zuidelijke aristocratie door Frederick Law Olmsted, een noordelijke reiziger door het Amerikaanse Zuiden vlak voor de Burgeroorlog. Met behulp van deze primaire bronnen zal een duidelijker beeld kunnen worden gecreëerd van de Zuidelijke maatschappij en de Burgeroorlog aan Zuidelijke zijde.

Hoofdstuk 1

Oorzaken voor de Amerikaanse Burgeroorlog

De Burgeroorlog als Revolutie

De Amerikaanse Burgeroorlog staat in de wereldgeschiedenis niet bekend als een revolutie. Toch hadden de Zuidelijke opstandelingen alle intentie een revolutie te ontketenen. Toen in 1861 de Burgeroorlog uitbrak, werd het door ooggetuigen uit die tijd gezien als het begin van een revolutie, zoals Jefferson Davis het ook in zijn Inaugurele Rede in 1861 benoemt. Hijzelf was het echter niet met deze benaming eens: “By virtue of this authority, the time and occasion requiring them to exercise it having arrived, the sovereign States here represented have seceded from that Union, and it is a gross abuse of language to denominate the act rebellion or revolution.”ⁱ

Er zijn echter genoeg redenen om deze burgeroorlog te bezien als een revolutie. De *Confederate States*, of de *Confederacy* zoals ze zichzelf noemden, creëerde namelijk een eigen cultuur en een ideologie van nationalisme. Een eigen geschiedenis creëren deden ze niet, wel pasten ze zichzelf op een andere manier in de geschiedenis dan voorheen. Ze zagen de Confederacy als 'the true legacy of the American Revolution' – ten diepste was hun strijd slechts de voortzetting van de revolutie tegen de uitwassen van de democratie van de Yankees. In het midden van het officiële zegel van de Confederacy prijkte dan ook George Washington te paard.

Ook de schoolboeken werden enige dingen aangepast. Slavernij werd daarin bijvoorbeeld gedurende de oorlog verdedigd als een beschermend en paternalistisch instituut. Propagandisten werden aangesteld en er werden nieuwe liederen geschreven, zoals 'God Save the South' door George Henry Miles en 'The Bonnie Blue Flag' door Harry McCarthy. Een al bestaand lied, genaamd 'Dixie', was al populair voor de oorlog maar werd door de Zuiderlingen aangenomen als hun lied. Zoals Henry Hotze, Geconfedereerd propagandist schreef: “It is marvellous with what wild-fire rapidity this tune “Dixie” has spread over the whole South. (...) It now bids fair to become the musical symbol of a new nationality, and we shall be fortunate if it does not impose its very name on our country.”ⁱⁱ Hotze kreeg gelijk – vandaag de dag staat het Zuiden voor velen nog steeds bekend als *Dixie*.

Maar ook andere nationalistische elementen kwamen naar boven in deze nieuwe staat. Men legde trots nadruk op het Zuidelijk accent en de nieuwe vlag wapperde fier in Montgomery, waar hun eigen president Jefferson Davis zetelde in zijn eigen Witte Huis in het *Alabama State Capitol Building* in Montgomery.

Volgens de theoreticus Eric Selbin is juist deze creatie van een nieuwe, eigen, nationalistische cultuur een typisch kenmerk van een revolutie. Selbin ziet de populatie van een volk en de leider tijdens een revolutie als twee kritieke elementen in een revolutie. Sociaal revolutionaire leiders manipuleren en bouwen op de tijdloze opvattingen om op die manier de populatie op te wekken en te mobiliseren, en de bevolking reageert hier op. De leiders hebben echter te handelen met de huidige cultuur die er heerst en kunnen gebruik maken van bepaalde culturele elementen als liederen, volksverhalen en dergelijke. Selbin stelt dat dit een moeilijk argument is omdat dit vaak erg moeilijk te bewerkstelligen is.ⁱⁱⁱ Het feit dat het de regering van de Geconfedereerde Staten wel lukte, is veelzeggend.

Crane Brinton stelt dat revolutionaire bewegingen voortkomen uit ongenoegen van de middenklasse, die zich onderdrukt voelt. Inefficiëntie en onkunde van de zittende overheden zijn ook aanwezig. Deze regeringen doen in de eerste fase een schijnbaar overtuigende poging opstanden in de kiem te smoren, maar faalden jammerlijk.^{iv} In het geval van de Burgeroorlog probeerde men dit door concessies voor te stellen aan de Zuiderlingen, maar Abraham Lincoln was hier fel op tegen. Daarover later meer.

Ook hetgeen een andere theoreticus, Charles Tilly, aan te voeren heeft valt te gebruiken als argument om dit te bezien als een revolutie. Volgens hem ontstaat een revolutie als een *traffic jam*: er zijn diverse uiteenlopende oorzaken die samenkomen in een revolutie.^v Het ontstaan van de Amerikaanse Burgeroorlog had inderdaad diverse oorzaken. In het komende gedeelte zullen verschillende zaken onderscheiden worden als politieke, (sociaal-) economische en sociale oorzaken. In hoofdstuk 2 zal de culturele oorzaak in ogenschouw genomen worden.

Centralisatie vanuit het Noorden

Het Noorden van de Verenigde Staten begon vanaf het begin van de industrialisatie steeds sterker te verschillen van het Zuiden. Het Noorden werd industrieel, kende een sterke urbanisatie en werd economisch gezien afhankelijk van fabrieks- en andere industriële inkomsten. Het Zuiden echter bleef voornamelijk agrarisch. Vanzelfsprekend drong ook hier de industrialisatie door, maar deze veranderde de maatschappij niet zo drastisch als in het Noorden was gebeurd.

De regering echter zetelde in het Noorden, in het hart van een steeds sterker geurbaniseerd en geïndustrialiseerd gebied. Zo gebeurde het dat er door de federale regering wetten werden opgesteld die positieve gevolgen hadden voor het Noorden, maar waarin geen rekening werd gehouden met het agrarische Zuiden.

In het Noorden kwam als gevolg van de snelle industrialisatie steeds meer behoefte aan centralisering. De grote steden kenden een bijzonder sterke groei, vooral aan de oostkust, en de federale regering had behoefte aan meer zicht op de samenleving.

Daarbij kwam ook de kwestie van de nieuwe territoriale gronden. In de 19e eeuw hadden de Verenigde Staten nieuwe gebieden verkregen. Dit waren de westelijk gelegen onontgonnen gebieden zoals Oregon maar ook grondgebied wat daarvoor tot Mexico behoorde en wat de Verenigde Staten verkregen hadden door het winnen van de Amerikaans-Mexicaanse Oorlog, die duurde van 1846 tot 1848. Ook de gebieden die tussen het geciviliseerde Oosten en de Westerse gebieden inlagen, waren nog onontgonnen: dit gebied stond bekend als de *Territories*.

Deze expansie leidde echter al snel tot discussie over de kwestie van de slavernij. De Zuidelijke staten wilden dat in deze nieuwe gebieden slavernij toegestaan zou worden, terwijl de Noordelijke gebieden hier fel op tegen waren. Ook de nieuwe president Lincoln, net verkozen in 1860, was tegen de uitbreiding van slavernij en koos ervoor hier geen concessies aan te doen. Met de verkiezing waren in de Zuidelijke staten al stemmen opgeklonken voor afscheiding, maar nu werden deze steeds sterker. Eind december scheidde South Carolina zich als eerste staat af.

Eis tot Zelfbeschikkingsrecht

Op 20 december 1860 verklaarde de staat South Carolina aldus haar afscheiding van de Verenigde Staten van Amerika. De staten in het diepe Zuiden volgden al snel: Mississippi, Louisiana, Texas, Alabama, Florida en Georgia vormden in februari van het jaar 1861 een nieuwe regering in de stad Montgomery in Alabama. De Geconfedereerde Staten van Amerika waren geboren. Vier staten die zich bovenin het Zuiden bevonden, aarzelden zich erbij te voegen. Zij hadden veel handelsbanden met het Noorden – in Tennessee, Arkansas, North Carolina en Virginia was de tarweproductie gegroeid en als ze de rest van het Zuiden zouden volgen in hun afscheiding moesten ze veel opgeven. Uiteindelijk besloten ook zij zich bij de Geconfedereerde Staten te voegen, maar pas nadat de gevechten met de *Union* al waren begonnen.

De wrijving tussen de federale regering en de individuele Zuidelijke staten is terug te voeren op de zogenaamde States' Rights. In de tweede clausule van artikel 6 van de Grondwet van de Verenigde Staten, ook wel bekend als de Supremacy Clause, staat namelijk het volgende:

“This Constitution, and the Laws of the United States which shall be made in pursuance thereof; and all treaties made, or which shall be made, under the authority of the United

States, shall be the supreme law of the land; and the judges in every state shall be bound thereby, anything in the constitution or laws of any state to the contrary notwithstanding.”^{vi}

In de aanloop naar 1861 was het deze clausule die aangevallen werd. De staten wilden zelf zeggenschap over hetgeen er in hun staat moest gebeuren: veel senators en rechters waren er niet van gediend dat iemand in het Noorden, die in hun ogen niet geheel bekend kon zijn met de situatie in het Zuiden, bepaalde wat daar moest gebeuren. Specifiek in de kwestie van de al dan niet verdere uitbreiding van slavernij in de nieuwe gebieden was men fel: in het Zuiden weigerde men te accepteren dat Lincoln kon beslissen dat daar geen slavernij zou zijn.

Slavernij

Abraham Lincoln staat te boek als de president die de slaven bevrijdde. Alhoewel dit lang niet zo zwart wit gezien moet worden, is er wel aanleiding genoeg om dit te denken. In het Noorden waren immers al langere tijd abolitionistische stemmen opgekomen: men wilde de afschaffing van de slavernij. De regering werd mede hierdoor beïnvloed en Abraham Lincoln voerde in 1862 een Executive Order uit die stelde dat hij op 1 januari 1863 de slaven in de rebellerende staten zou emanciperen. Deze Emancipatieproclamatie, zoals ze nu bekend staat, was echter niet alleen een verklaring van het recht van de slaven om vrij te zijn.

Slavernij wordt door velen gezien als de oorzaak voor de Burgeroorlog. Veel mensen zijn er echter van overtuigd dat de voornaamste oorzaak lag in de meningsverschillen over de *States' Rights*. Abraham Lincoln zelf was de eerste mening toegedaan, zoals hij schreef in een brief aan Alexander Stephens, het voormalig congreslid uit Georgia dat vice-president van de *Confederacy* zou worden. “You think slavery is right and ought to be expanded; while we think it is wrong and ought to be restricted. That I suppose is the rub.”^{vii}

Zijn Emancipatieproclamatie kan echter ook gerust gezien worden als een dreiging naar de Zuidelijke staten. Als ze per 1 januari 1863 nog steeds rebellerend zouden zijn, zouden ze hun slaven verliezen. Maar de Geconfedereerde Staten reageerden hier niet op en op 1 januari 1863 verklaarde Lincoln in het tweede deel van zijn proclamatie dat “all persons held as slaves [in areas of rebellion] shall be then, thenceforward, and forever free.” Moreel en politiek gezien was dit van grote betekenis, maar legaal gezien was deze proclamatie een ambigu document. Lincoln wist zelf ook niet goed wat hij er mee aan moest: wat als de Zuidelijke staten hem na de oorlog zouden vervolgen voor het onteigenen van hun eigendommen, wat de slaven immers waren?

Het Zuiden echter zag dit alles hoe dan ook als een aanval op hun constitutionele rechten. Slavernij

was in hun ogen geen slecht iets maar een door God goedgekeurd instituut. In het volgende hoofdstuk zal onder andere verder ingegaan worden op hun argumenten hiervoor.

Hoofdstuk 2

Christelijke Orthodoxie in het Zuiden

De *Second Great Awakening*, een grote christelijke opwekking die plaats had gevonden aan het begin van de negentiende eeuw, had zijn grootste succes in de zuidelijke staten van de Verenigde Staten. Gedurende de eerste vijf jaar van deze eeuw groeiden de methodisten- en baptistenkerken in het Zuiden buitengewoon sterk.^{viii} Deze *Second Great Awakening* creëerde een gezamenlijke religieuze cultuur: de gemeenten en predikanten, alhoewel van verschillende kerkgenootschappen, hadden een zelfde taalgebruik en ideeën.

Hierdoor kwam het dat in het midden van de negentiende eeuw er nog steeds veel meer religieuze uniformiteit was in het Zuiden dan in het Noorden. Alhoewel de christenen verdeeld waren in baptisten, methodisten, episcopalen en presbyterianen waren al deze kerken grotendeels evangelisch van aard. Interessant is dat hierdoor een sterk gevoel van regionale identiteit heerste. Jonathan Hill, afgestudeerd in filosofie en theologie en schrijver van het handboek *De geschiedenis van het christendom*, stelt dat deze identiteit was gebaseerd op '...conservatieve morele waarden en ridderlijke gedragscodes, die verband hielden met de agrarische economie en het landschap dat het gebied onderscheidde van het Noorden.'^{ix}

2.1 Sociale orde en morele waarden

Tegen 1861 geloofden veel zuiderlingen dat de beginnende oorlog een kruistocht zou worden voor de bescherming van hun eigen, moreel superieure, christelijke beschaving. De agrarische economie had ervoor gezorgd dat de samenleving traditioneel-conservatief was: de ridderlijke gedragscodes, zoals Hill ze noemt, overheersten de maatschappij. Beleefdheid en goed gedrag zijn nog altijd belangrijke waarden in de zuidelijke staten.

Een uitstekend voorbeeld van deze conservatieve moraal en de bijbehorende sociale orde is het gedicht *The Hireling and the Slave* van William J. Grayson, geschreven in 1854. Dit gedicht was bedoeld als '... as a defense of the Southern slave system by a portrayal of all the ills and evils of the industrial life in the North'.^x Hij vergelijkt daarin het lot van een Noordelijke huurling die in de fabrieken moet werken voor zijn geld, en dat van een Zuidelijke slaaf. Uit dit gedicht blijkt ook duidelijk dat Zuiderlingen de Noorderlingen zagen als ruwe mensen zonder moraal of gedragscodes. Zelfs de christelijke naastenliefde ontbrak hen, zoals hij zegt:

Close by the hovel, with benignant air,
To lordly halls illustrious crowds repair –
The Levite tribes of Christian love that show
No care nor pity for a neighbor's woe;
Who meet, each distant evil to deplore,
But not to clothe or feed their country's poor

Hij gaat hierna verder de ellendige leefomstandigheden van huurlingen te beschrijven, en concludeert dan met een vergelijking met het lot van een slaaf die wel de christelijke naastenliefde van zijn meester geniet:

If bound to daily labour while he lives,
His is the daily bread that labour gives;
Guarded from want, from beggary secure,
He never feels what Hireling crowds endure...^{xi}

Duidelijk blijkt hieruit de visie op een slavenmeester als iemand wiens gezag onbetwist is, die zorg draagt voor zijn slaven en hen goed behandelt zoals hem betaamt. Zijn natuurlijke gezag is niet meer dan logisch en onbetwist. Dit blijkt ook uit een gedeelte uit Frederick Law Olmsted's boek *A Journey in the Back Country* (1860) waarin Olmsted een Zuidelijke plantage bezoekt. De plantagehouder zelf is al twee jaar niet aanwezig geweest, maar “the overseer would not believe that I did not know him, for he was a rich man and an honorable”.^{xii}

De ridderlijkheid die door Zuiderlingen hoog werd geprezen kwam ook naar voren in populaire liedjes die door soldaten en mensen op de straat werden gezongen. Een voorbeeld daarvan is het lied 'Riding a Raid', een tribuut aan J.E.B. Stuart en T.J. “Stonewall” Jackson, respectievelijk officier en generaal in het leger van de Geconfedereerde Staten.

Tis old Stonewall the Rebel that leans on his sword.
And while we are mounting prays low to the Lord:
'Now each cavalier that loves Honor and Right,
Let him follow the feather of Stuart tonight!^{xiii}

Een ander lied waarin ridderlijkheid de lof toe wordt gezongen is *The Merry Little Soldier*. Hier

word bezongen hoe de mannelijke soldaten de vrouwen beschermen door in het leger te dienen:

Pretty maids with arms extended,
For protection loudly call;
We from harm will try to shield 'em,
Or for them in glory fall.

De ridderlijkheid werd door de Zuiderlingen hoog geacht, terwijl de Noorderlingen er de spot mee dreven. Dat blijkt uit een lied dat veel gezongen werd onder de soldaten van de *Union*:

The South Carolina chivalry,
They once did loudly boast;
That the footsteps of a Union man
Should ne'er pollute their coast.
They'd fight the Yankees two to one,
Who only fought for booty;
But when the "mudsills" came along,
It was "Legs do your duty!"^{xiv}

Zo draaide deze Burgeroorlog voor velen van de soldaten niet om rechten, slavernij of onafhankelijkheid, maar om hun eigen cultuur. Voor de Zuidelijke soldaten was dit duidelijk een christelijke, ridderlijke en moreel superieure cultuur.

2.2 Raciale relaties

Deze traditionelere inrichting van de maatschappij was mede bepaald door het feit dat de overwegende meerderheid van de zuiderlingen geen enkel probleem had met slavernij. Het hoorde, in hun oogpunt, bij de stabiele wereldorde die door het evangelisch christendom werd nagestreefd.^{xv}

Onder predikanten in die tijd was er desalniettemin veel discussie over de slavernij. In het oogpunt van deze methodistische en presbyteriaanse predikanten, maar ook in die van episcopale en rooms-katholieke bisschoppen, was de slavernij *an sich* niet verkeerd. Integendeel, God had deze ingesteld om zo een stabiele geordende maatschappij te creëren. De Bijbel werd volop aangehaald om dit te bewijzen. Immers, God had de Israëlieten nooit gestraft voor het houden van slaven. Ook

in het Nieuwe Testament predikte Jezus noch zijn apostelen tegen de slavernij.

De kwestie van racialiteit kwam amper ter sprake. Dit is opvallend: een veelgehoord argument voor de slavernij was immers de zogenoemde *Noahic curse*. In het Bijbelboek Genesis, vers 26 van hoofdstuk 9, vervloekt Noach een van zijn drie zonen: deze Cham zal voor altijd zijn broeders moeten dienen. Velen stelden dat Cham een zwarte man was en dat deze vloek sindsdien van Godswege op de schouders van zijn nageslacht rustte. De voornaamste Zuidelijke theologen, James H. Thornwell, Robert L. Dabney en George Howe, verwierpen echter deze 'vloek van Noach' als een argument voor de slavernij. Samen met een aantal seculiere theoretici stelden zij dat slavernij het antwoord was op de antagonistische relatie van kapitaal tot arbeid. Een bepaalde vorm van persoonlijke dienstbaarheid was huns inziens de basis van een christelijke samenleving.^{xvi}

In 1861 besloot de *Cherokee Baptist Association of Texas* het volgende (cursivering toegevoegd):

“Never were our obligations to God stronger with reference to this class of people than now. *Slavery is an institution of divine appointment. To perpetuate it, we as Christians are pledged.* (...) The spiritual interest of this people we feel is committed in a great measure to our trust and our obligations we are bound sacredly to observe.”^{xvii}

Toen verschillende abolitionisten reageerden op deze verdediging van slavernij en hierbij wezen op het opbreken van slavenfamilies door het verkopen van slaven, reageerden verschillende schrijvers door te stellen dat '...Southern slave families suffered less forced separation than did families of the laboring classes of the North or, indeed, of any country on earth subject to the vicissitudes of economic necessity.' Hierbij werd ook beargumenteerd dat dit alleen werd gedaan als het puur noodzakelijk was: een noodzakelijk kwaad, zogezegd.

De oproep tot hervorming

Toch waren er binnen het instituut van de slavernij genoeg problemen om aan de kaak te stellen. In 1831 vond de Nat Turner Rebellion plaats: een door de slaaf Nat Turner geleidde slavenopstand waarin rond de zestig blanken gedood werden. Nat Turner zelf bleef daarna voor twee maanden onvindbaar, en in de daarop volgende jaren volgden meer slavenopstanden. De staat Georgia reageerde hierop door de anti-geletterdheidswetten aan te scherpen. In koloniaal Georgia was het verboden geweest om slaven te onderwijzen, maar nu verbood ook de nieuwe staatsregering het. Het was vanaf toen '... an offense to provide slaves with paper or writing implements.'^{xviii} Hierop startte de *Associate Reformed Presbyterian Church* in Abbeville, South Carolina in 1838 een petitie

voor het terugtrekken van deze wetten.^{xix} Veel christelijke slavenhouders wilden hun slaven namelijk leren lezen en schrijven, en vooral ook uit de Bijbel leren. Zoals dominee John Adger van de kansel riep: geen enkele gevaarlijke slaaf kon van kwade gedachten en daden weerhouden worden door de Bijbel van hem weg te houden.^{xx} Wetten die onnodige beperkingen oplegden aan de slaven, konden dus op veel tegenstand uit christelijke kringen rekenen.

Het was in algemene zin de manier waarop veel meesters hun slaven behandelden, die verbetering nodig had vanuit het oogpunt van veel christelijke predikanten. Slaven mishandelen, hun familieleden verkopen en hun basale levensbehoeften ontzeggen was niet christelijk en niet in lijn met Gods wil. De *South Caroline Methodist Conference* hekelde de principes en meningen van de abolitionisten, maar beschuldigde tegelijkertijd slavenhouders van het mishandelen van hun slaven door “excessive labor, extreme punishment, withholding necessary food and clothing, neglect in sickness or old age, and the like, and immoralities to be prevented or punished by all proper means.”^{xxi} Hieruit blijkt ook duidelijk dat de Zuiderlingen hun morele gedragscodes niet slechts voor de blanken deden gelden. Ook hun slaven moesten goed behandeld worden, in overeenkomst met wat God van hen vroeg in de Bijbel.

De presbyteriaanse predikant Charles C. Jones was fel gekant tegen de verstoring van familiebanden door de verkoop van slaven: om het systeem van de slavernij geordend te houden moest de positie van de vader in de slavenfamilie juist worden versterkt, zo beargumenteerde hij. Dominee Robert J. Breckinridge riep dat de schending van slavenhuwelijken slavernij “a hell upon earth” maakte, en de katholieke bisschop Augustin Verot walgde van 'those who would make economic exigencies an excuse for their violation of the laws of God.'^{xxii}

Zij en velen met hen riepen op tot hervorming van de slavernij. Toen de oorlog naderde, verzekerden zij het volk dan ook niet van een door God gegeven overwinning. Integendeel, predikanten en bisschoppen waarschuwden hun gehoor dat 'to retain God's favor in a holy war, Southerners would have to prove worthy of His trust, specifically of the trust He had placed in them as Christian masters.'^{xxiii} Ook predikant en professor John Berrien Lindsley zag de oorlog in 1861 somber tegemoet, specifiek vanwege het verbreken van familiebanden door slavenmeesters.

“Our divine Master has most emphatically ordained the family relations as sacred: The legislatures of the Southern States have with equal emphasis repudiated these relationships as to four million of their people. The Legislatures of each of these states has thus absolutely nullified the law of Christ. Can we wonder that they have been permitted in a

fever of blind passion to overturn the government under which they had so highly prospered?”^{xxiv}

Deze Zuiderling uit Tennessee was niet voor slavernij en blanke superioriteit, maar ook voor het behoud van de Union. Hierin is hij duidelijk een uitzondering: deze drie dingen gingen niet vaak samen. Noorderlingen waren voor de Union en keken vol onbegrip toe hoe de Zuidelijke predikanten hun pleidooi voerden voor hervorming binnen de slavernij, terwijl in het Noorden hard gewerkt werd aan de afschaffing van het gehele instituut van de slavernij.

Hoofdstuk 3

De wortels van de Burgeroorlog in het Zuidelijk Christendom

“We are working out a great thought of God – namely (...) Constitutional Liberty.”

– Rev. James Warley Miles, 1861^{xxv}

De rol van het christendom in de oproep tot oorlog

Voor de oorlog is steeds duidelijker merkbaar dat het christendom in de Zuidelijke staten een zeer politiek christendom geworden is. De morele waarden en het idee van een superieure Zuidelijke cultuur zetten zich om in positieve gevoelens jegens een eventuele oorlog. Zo leverde het christendom de onmisbare culturele factor voor het ontstaan van de revolutionaire Burgeroorlog in het jaar 1861. Zoals de theoloog James W. Miles aan een vriend schreef toen de oorlog begon: “It would be impiety to doubt our triumph, because we are working out a great thought of God – namely the higher Development of Humanity in its capacity for Constitutional Liberty. (...) If our country accomplishes the destiny which God seems to have prepared for her, the bloody sacrifice will not have been too costly. Other nations and other ages will reap fruits from the harvest we are sowing.”^{xxvi}

Het christendom in en na de oorlog

Tijdens de oorlog hing men in het Geconfedereerde leger en in de Zuidelijke samenleving nog steeds sterk aan het christendom, ondanks de verschillende nederlagen die al geleden waren. Jefferson Davis, president van de Confederacy, verordende in totaal negen vastendagen in het leger. Deze vastendagen werden verordeneerd zodat de soldaten die dagen konden bidden en zich tot God richten, om hem te vragen om overwinning in de strijd. Ook waren er diverse opwekkingen ('awakenings') in het leger, mede hierdoor bleven de gevoelens van de soldaten positief. Deze religieuze revivals vonden voornamelijk plaats tussen de veldtochten in. Een groot netwerk van legeraalmoezeniers, die gezonden waren door de kerken, onderhield deze.^{xxvii}

In zijn boek kaart Hill aan dat natuurlijk ook de Noorderlingen geloofden dat ze voor de christelijke religie streden. Dit mocht dan wel het geval zijn, toch nam dit bij lange na niet de omvang aan zoals in de Zuidelijke gelederen. Aan Zuidelijke kant verbond men de oorlog veel actiever met God. Dit blijkt onder andere als de Inaugurele Rede van Abraham Lincoln in 1861 en de Inaugurele Rede van Jefferson Davis, in hetzelfde jaar, naast elkaar worden gelegd.

Abraham Lincoln refereert slechts eenmaal aan God, hierbij synoniemen voor God gebruikend: “if the Almighty Ruler of Nations, with his eternal truth and justice, be on your side of the North, or on yours of the South, that truth and that justice will surely prevail by the judgment of this great tribunal of the American people.”^{xxviii} Jefferson Davis echter refereert veel vaker aan God in zijn *Inaugural Address* en adresseert hem ook als *Providence* oftewel Voorzienigheid. Tussendoor zegt hij ook dat ze hun afgescheiden staat slechts zullen kunnen volhouden met de zegen van de Voorzienigheid. Ook als ze tot oorlog zullen moeten overgaan, zal de zegen van God moeten worden aangeroepen voor dit rechtvaardige doel, aldus Davis. Hij eindigt zijn speech met eerbied als hij zegt:

“Reverently let us invoke the God of our fathers to guide and protect us in our efforts to perpetuate the principles which, by His blessing, they were able to vindicate, establish, and transmit to their posterity, and with a continuance of His favor ever gratefully acknowledged, we may hopefully look forward to success, to peace, and to prosperity.”^{xxix}

Uit de speech van Davis blijkt duidelijk dat hij het leger, zijn president-zijn en zelfs het bestaan van de Geconfedereerde Staten van Amerika ziet als bij de gratie van God. Deze *Inaugural Address* is doortrokken van het zuidelijk christendom uit die tijd: verbonden met alles van de maatschappij.

Maar God had niet geluisterd naar de Zuidelijke smeekbedes. Op negen april 1865 moest het Geconfedereerde leger zich overgeven aan generaal Ulysses Grant van het federale Noordelijke leger. Integendeel tot wat men zou geloven, lieten de Zuiderlingen hun geloof in God echter niet los. De nederlaag in 1865 zorgde ervoor dat deze hele revolutie gezien werd als een verloren zaak. Nog steeds zijn er referenties te vinden naar de *Lost Cause*. De kruistocht voor de moreel superieure christelijke cultuur van het Zuiden was verworden tot een “martelaarschap omwille van het christendom”,^{xxx} en het kerkbezoek in methodistische kerken en baptistengemeenten nam juist toe. Er ontstond, zoals Hill beschrijft, een soort culturele opstandigheid: men wilde de zuidelijke religie en cultuur nog feller handhaven. En ook na de oorlog waren er genoeg Zuiderlingen te vinden met een hartgrondige hekel aan Noorderlingen, zoals de baptistenpredikant J. William Jones uit Virginia, die tijdens de oorlog legeraalmoezenier was geweest: hij schreef lesboekjes en pamfletten om daarin van zijn opvattingen blijk te geven. De namen van oorlogshelden als generaal 'Stonewall' Jackson werden verwerkt in glas-in-loodramen van kerken en Robert E. Lee werd gezien als een Mozes 'die zijn mensen had geleid in een rechtvaardige strijd'.^{xxxi} De christelijke Zuiderlingen zetten

het gedachtegoed van de revolutionaire Burgeroorlog voort.

Conclusie

Er kan gezegd worden dat in dit onderzoek duidelijk naar voren is gekomen wat de oorzaken van de Burgeroorlog waren. De steeds verder gaande centralisatie vanuit het Noorden, waaronder de kwestie van het al dan niet invoeren van slavernij in de nieuwe Territories, was een eerste reden. Als tweede reden is er de Eis tot Zelfstandigheid, ook wel de States' Rights. Dit volgde uit het eerste punt. Men kwam op tegen de tweede clause in artikel 6 van de Grondwet van de Verenigde Staten; de Supremacy Clause waarin gesteld wordt dat de rechters van iedere staat de wet van de federale overheid moeten gehoorzamen. Het instituut van de slavernij was ook hierin een netel punt: de Zuiderlingen wilden die het liefst verder uitbreiden terwijl de Noorderlingen deze het liefst af wilden schaffen. Als derde en laatste oorzaak is er dan ook de slavernij. Het is duidelijk dat de Zuiderlingen dit instituut wilden bewaren en dat Abraham Lincoln daar een einde aan wilde maken. In het Noorden waren überhaupt veel stemmen opgekomen voor het abolitionisme. Met zijn Emancipatieproclamatie dreigde Lincoln de Zuiderlingen dat hij de slaven in de rebellerende gebieden in vrijheid zou stellen. Dit bericht werd niet goed ontvangen door de Zuiderlingen. Zij zagen slavernij als een door God gegeven instituut dat aan de basis van de maatschappelijke structuren lag.

Voorts heerste onder de Zuidelijke staten een sterk gevoel van religieuze identiteit, die gebaseerd was op conservatieve morele waarden en ridderlijke gedragscodes, die verband hielden met de agrarische economie. De sociale orde en moraliteit waren vanzelfsprekend: de slaaf moest gezag hebben voor zijn meester, die op zijn beurt weer de slaaf goed moest behandelen met christelijke naastenliefde. Dit blijkt uit gedichten en ooggetuigenverslagen uit die tijd. De ridderlijkheid die door Zuiderlingen hoog werd geprezen kwam ook naar voren in diverse populaire liedjes die door soldaten en mensen op de straat werden gezongen. Daarin vielen grote woorden als eer, rechtvaardigheid en het moeten beschermen van de vrouwen. Voor de Zuidelijke soldaten draaide de oorlog vooral om hun christelijke, ridderlijke en moreel superieure cultuur.

Ook is duidelijk geworden hoe de christelijke predikanten en bisschoppen over slavernij dachten. In het oogpunt van Zuidelijke methodistische en presbyteriaanse predikanten, maar ook in die van episcopale en rooms-katholieke bisschoppen, was de slavernij *an sich* niet verkeerd. Het opbreken van slavenfamilies, het onthouden van goede levensomstandigheden, het slecht behandelen van de

slaven en het hen verbieden om te leren lezen en schrijven – het waren de misstanden in de slavernij die aangepakt moesten worden. Veel predikanten riepen hun gehoor op tot hervorming, juist met de naderende oorlog op het oog. Als de meesters hun gedrag niet aanpasten en hun slaven behandelden zoals God dat wilde, zouden ze zeker geen succes hebben in de oorlog. Hieruit blijkt ook duidelijk dat de Zuiderlingen hun morele gedragscodes niet slechts voor de blanken deden gelden. Ook hun slaven moesten goed behandeld worden, in overeenkomst met wat God van hen vroeg in de Bijbel.

Uiteindelijk zijn de wortels van de Burgeroorlog in het Zuidelijk Christendom duidelijk. De morele waarden en het idee van een superieure Zuidelijke cultuur zetten zich om in positieve gevoelens jegens een eventuele oorlog. Zo leverde het christendom de onmisbare culturele factor voor het ontstaan van de revolutionaire Burgeroorlog in het jaar 1861. Maar ook voor de voortzetting van deze oorlog was ze essentieel, evenals voor het samenhouden van de maatschappij toen de oorlog was afgelopen. Door bijvoorbeeld de Inaugurele Redes van beide presidenten, Abraham Lincoln en Jefferson Davis, naast elkaar te leggen blijkt duidelijk dat het Zuiden op een passievollere manier omging met het christendom dan het Noorden. De Zuiderlingen verbonden deze oorlog en het hele bestaan van de Geconfedereerde Staten sterk met God en het christelijke geloof. Toen de oorlog eenmaal verloren was, verloor men niet het geloof. De kruistocht voor de moreel superieure christelijke cultuur van het Zuiden was verworden tot een martelaarschap omwille van het christendom. Er ontstond een reactie waarin men de Zuidelijke cultuur en religie nog feller wilde handhaven: men bleef trots op de eigen ridderlijkheid, christelijkheid en cultuur. De revolutionaire Burgeroorlog had slechts vier jaar geduurd, maar zou nog lang niet vergeten zijn.

Bibliografie

Primaire Bronnen:

- Jefferson Davis, “Inaugural Address,” 18 February 1861
- Willam J. Grayson, *The Hireling and the Slave*, 1854
- Abraham Lincoln, “First Inaugural Address,” 4 March 1861
- Abraham Lincoln, “Second Inaugural Address,” 4 March 1865
- Robert E. Lee, “Farewell to His Troops,” 10 April 1865
- Frederick Law Olmsted, “A First-Rate Cotton Plantation,” *A Journey in the Back Country*, 1860

Secundaire Bronnen:

- Brinton, Crane. *The Anatomy of Revolution*, Chapter 1: Introduction, New York 1965
- Burnett, Lonnie A. “Henry Hotze, Confederate Propagandist: Selected on Revolution, Recognition, and Race”, University of Alabama Press 2008
- Farmer, A. 'Why was the Confederacy defeated?', *History Review*, Volume: 0, Issue: 52 (September 1, 2005), p15-21.
- Foran, John (ed.), *Theorizing Revolutions*, Chapter 5: Eric Selbin, 'Revolution in the Real World: Bringing Agency Back In', New York 1997
- Genovese, Eugene D. *A Consuming Fire. The Fall of the Confederacy in the Mind of the White Christian South*, University of Georgia Press 2009
- Grant, S. 'For God and Country', *History Today*, Volume: 50, Issue: 7 (July 1, 2000), p20-28.
- Hill, Jonathan. *De Geschiedenis van het Christendom*, Uitgeverij Kok 2008
- Jones, Archer. “Why the South Lost the Civil War”, University of Georgia Press 1991
- Moseley, C. “Irrepressible Conflict. Differences Between Northern and Southern Songs of the Civil War”, *Journal of popular culture*, Volume: 25, Issue: 2 (September 1, 1991) p45-57.
- Norton, Mary Beth et al, *A People & A Nation: A History of the United States*, Wadsworth 2012
- Sebesta, Edward H. and Haque, Euan. 'The US Civil War as a Theological War: Confederate Christian Nationalism and the League of the South', *Canadian Review of American Studies*. 2002, Volume: 32, Issue: 3, p253-284.
- Snay, Mitchell. 'Southern Conservatism: The Presence of the Past', *Mississippi Quarterly*.

Winter 99/2000, Volume: 53, Issue: 1, p151-158.

- Thomas Inge, M. (ed.) *A Nineteenth-Century American Reader*, Study of the U.S. Branch, Bureau of Education and Cultural Affairs, United States Department of State, Washington D.C. 2001
- Tilly, Charles. *European Revolutions 1492-1992*, Chapter 1 : Conflict, Revolt and Revolution, Blackwell 1993
- “*We the People*”. *The Declaration of Independence and the Constitution of the United States of America*, New York 2008

Noten

- i M. Thomas Inge (ed.), *A Nineteenth-Century American Reader* (Washington D.C. 2001) p346.
- ii Lonnie A. Burnett, *Henry Hotze, Confederate Propagandist: Selected on Revolution, Recognition and Race* (University of Alabama Press 2008) p59.
- iii John Foran (ed.), *Theorizing Revolutions* (New York 1997) p125.
- iv Crane Brinton, *The Anatomy of Revolution* (New York 1965) p250.
- v Charles Tilly, *European Revolutions 1492-1992*, (Blackwell 1993) p7.
- vi “*We the People*”. *The Declaration of Independence and the Constitution of the United States of America* (New York 2008) art. 6 cl. 2, p56.
- vii Mary-Beth Norton et al, *A People & A Nation: A History of the United States* (Wadsworth 2012) p384.
- viii Jonathan Hill, *De geschiedenis van het christendom* (Kok 2008) p343.
- ix Jonathan Hill, *De geschiedenis van het christendom*, p443.
- x M. Thomas Inge (ed.), *A Nineteenth-Century American Reader*, p285.
- xi Ibidem p289.
- xii Ibidem p283.
- xiii C. Moseley, “Irrepressible Conflict. Differences Between Northern and Southern Songs of the Civil War”, *Journal of popular culture*, Volume: 25, Issue: 2 (September 1, 1991) p50.
- xiv C. Moseley, “Irrepressible Conflict”, p50.
- xv Jonathan Hill, *De geschiedenis van het christendom*, p443.
- xvi Eugene D. Genovese. *A Consuming Fire. The Fall of the Confederacy in the Mind of the White Christian South* (University of Georgia Press 2009) p80.
- xvii Eugene D. Genovese. *A Consuming Fire*, p16.
- xviii Ibidem p24.
- xix Ibidem p25.
- xx Ibidem p29.
- xxi Ibidem p14.
- xxii Ibidem p19.
- xxiii Ibidem p5.
- xxiv Ibidem p22.
- xxv Eugene D. Genovese, *A Consuming Fire*, p37.
- xxvi Ibidem.
- xxvii Jonathan Hill, *De geschiedenis van het christendom*, p443.
- xxviii M. Thomas Inge (ed.), *A Nineteenth-Century American Reader*, p343.
- xxix Ibidem p348.
- xxx Jonathan Hill, *De geschiedenis van het christendom*, p444.
- xxxi Ibidem.